

Skrytý poklad ze sakristie připomene umění středověkých malířů

TISKOVÁ ZPRÁVA | 17. 10. 2019

VÝSTAVA | Oltář z Lubiny. Restaurování 2014–2016

VERNISÁŽ | 17. 10. 2019 v 18.30

TRVÁNÍ DO | 12. 1. 2019

MÍSTO | Arcidiecézní muzeum Olomouc

KURÁTORKA | Jana Hrbáčová

GRAFICKÉ ŘEŠENÍ | Vladimír Vaca

TEXTY | Romana Balcarová, Jana Hrbáčová

RESTAUROVÁNÍ | Romana Balcarová

PŘEKLAD | Adéla Horáková, Daniel Řezníček

ZAPŮJČITEL | Římskokatolická farnost Lubina

Středověkých deskových obrazů se v České republice mnoho nedochovalo, a proto byl objev z roku 2014 v sakristii farního kostela v Kopřivnici skutečně velkým svátkem. Pečlivě zabalená díla, o nichž historikové umění neměli žádné povědomí, byla totiž dokladem pozdně gotické slezské malby. Dva roky byla v péči restaurátorů a od 17. října 2019 je zájemci mohou vidět na výstavě *Oltář z Lubiny | Restaurování 2014–2016* v Arcidiecézním muzeu Olomouc.

„V roce 2014 nás kontaktoval lubinský rodák, historik Tomáš Sedoník s informací, že v Kopřivnici má pan farář několik středověkých obrazů, pro které nemá v kostele využití, a že by jim jistě bylo nejlépe někde v muzeu. Ihned jsme se tam vypravili a na místě zjistili, že tato výpůjčka bude rozhodně stát za to,“ líčí tehdejší dění autorka výstavy Jana Hrbáčová.

V kostele spatřila společně s kolegy čtyři pozdně gotické oboustranně malované desky s mariánskými náměty, které pocházejí z někdejšího kostela sv. Ondřeje ve Větrkovicích (dnes kostel sv. Václava v Lubině). Na jedné straně křídel oltáře z Lubiny jsou vyobrazeny radosti Panny Marie a na druhé Mariiny bolesti. „Gotický oltář si musíme představit jako otevírací skříň s křídly, přičemž ve všední dny býval zavřený a lidé v kostele viděli jen vnější stranu obrazů, zatímco o nedělích a svátcích se oltář otevíral a vystavoval na odiv vnitřní stranu desek a také centrální část, která se ovšem u lubinského oltáře nedochovala,“ říká Hrbáčová

Sváteční (vnitřní) strana představuje Zvěstování Panně Marii, Navštívení Panny Marie, Narození Krista a Klanění tří králů. Na všední (vnější) straně se nachází Útěk do Egypta, Dvanáctiletý Ježíš v chrámu, Panna Maria Bolestná a Panna Maria tká Kristovo roucho. „Ten posledně uvedený námět je velmi vzácný, vyskytuje se zcela výjimečně,“ zdůrazňuje.

Dva autoři, oheň a přemalby

Malby jednotlivých stran oltáře jsou dílem dvou malířů. „To je na první pohled patrné ze stylu malby. Malíř sváteční strany, která působí tradičnějším dojmem, pracoval s vrstvením jednotlivých průzračných barevných tónů na bílou plochu

křídového podkladu, kde poté optickým sečtením jednotlivých tónů vznikl zářivý kolorit, typický pro období vrcholného středověku. Používal přitom přírodní pigmenty jako azurit, malachit, rumělkou a olovnatou bělobu," vysvětluje kurátorka. Druhý malíř, který zdobil všední stranu křídel, míchal barvy na paletě a maloval přímo výsledným odstínem. Modelaci pak dokončoval spíše kresebně za pomoci tmavé linky.

Oltářní křídla byla těžce poškozena ohněm a nesla stopy několika přemalob, přičemž ta nejrozsáhlejší pocházela z 19. století. „Barevné vrstvy se drolily a hrozilo jejich opadávání, a proto jsme po dohodě s římskokatolickou farností Kopřivnice a ostravsko-opavským biskupstvím přistoupili k restaurování oltáře, kterého se ujala opavská restaurátorka Romana Balcarová. Byla to velmi náročná práce trvající dva roky, protože samotné dřevěné desky, na nichž je malba nanesená, byly rozklížené, malba nebyla stabilní a její povrch na mnoha místech narušovaly kusy tmelu vyplňující vypadlá místa," popisuje Hrbáčová.

Oltář z Lubiny je od roku 2016 ve stálé expozici Arcidiecézního muzea Olomouc, kde jsou desky v závěsných kovaných rámech. Otáčení obrazů provádí kurátorka v souladu s liturgickým rokem. Výstava se tedy odehraje ve stálé expozici a budou ji doprovázet textové a obrazové panely popisující nejen historii oltáře, ale především proces jeho restaurování.

Publikace

K výstavě vychází také osmdesátistránkový katalog, kde Jana Hrbáčová poodhaluje původ oltáře a přibližují jeho ikonografii. Antonín Kalous začleňuje dílo do historických souvislostí. Restaurátorka Romana Balcarová pak popisuje postup prací na obnově deskových obrazů, a to včetně bohaté obrazové dokumentace.

Mgr. Tomáš Kasal

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 602 671 477

E: kasal@muo.cz | [web](#) | [facebook](#) | [twitter](#)